

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ І НАУКИ**

**підготовки здобувачів
другого (магістерського)
рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика)
за освітньо-професійною програмою
«Середня освіта (Інформатика)»
мова навчання українська**

Слов'янськ – 2023 р.

Розробники:

Скиртач В.М., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Рецензенти:

Свіденська Г.М., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Алієва О.Г., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус навчальної програми розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 11 від «18» травня 2023 р.

Завідувач кафедри Федь В.А.

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою

Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний педагогічний університет»

29 червня 2023 р.,

протокол № 9

Опис навчальної дисципліни ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ І НАУКИ

Кількість кредитів	3 кредити ECTS / 90 годин
Рік підготовки, семестр	1 рік підготовки, 1 семестр
Компонент освітньої програми	Обов'язковий компонент
Викладач	Скиртач Віолета Михайлівна, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін, кандидат філософських наук, доцент
Контактна інформація	skirtachv5@gmail.com +38093952466
Консультації	Онлайн консультації: за попередньою домовленістю в робочі дні з 8.30 до 16.00
Анотація навчальної дисципліни	Об'єкт вивчення навчальної дисципліни – освіта і наука Предмет вивчення навчальної дисципліни – філософські виміри освіти і науки, логіка і методологія наукового дослідження
Опис навчальної дисципліни	<p><i>Метою</i> вивчення навчальної дисципліни «Філософія освіти і науки» є узагальнення знань здобувачів у сфері освіти і науки на теоретико-методологічному рівні, філософське осягнення ними освіти і науки як соціокультурних феноменів, освоєння здобувачами базових знань з методології, методики та організації наукової діяльності та вироблення їх власної світоглядної концептуалізації освіти і науки.</p> <p><i>Програмні компетентності:</i></p> <p>ІК. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти (в системі середньої освіти, фахової передвищої освіти), що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов</p> <p>ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення</p> <p>ЗК 6. Здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети</p> <p>ЗК 7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати</p> <p>ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу</p> <p>СК 1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності; усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.</p> <p>СК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку</p> <p><i>Ключові слова:</i> наука, освіта, особистість, соціалізація, аксіологія освіти, гуманізм, неопозитивізм, постпозитивізм, парадигма, теорія, раціоналізм, верифікація, фальсифікація, наукова етика, метод, методологія тощо.</p> <p>Очікувані результати навчання:</p> <p>РНЗ. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість</p>

РН4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність

РН6. Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науковопедагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження

РН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів

РН15. Здатен критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в Україні в перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах

Матеріали та ресурси:

Рекомендована література:

1.Скиртач В.М., Алієва О.Г., Мартинов Р.С. Трансформація суб'єкта в клінічному дискурсі філософствування ХХ століття:[моногр.] 2-ге вид., доповн. Слов'янськ: ВЦ «Маторін», 2021.

2.Філософія освіти і науки : навч. посібн. / І.С. Алексейчук та ін. 2-ге вид. переробл. та доповн. Слов'янськ: Вид-во Б. Маторіна, 2019. 365 с.

3. Філософія освіти і науки. Методологічні та теоретичні проблеми філософії: навчальний посібник. Я.С.Гнатюк, Б.М.Рохман. Івано-Франківськ: Симфонія форте. 2018. 114 с.

4.Філософія науки: підручник. І. С. Добронравова та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет». 2018. 255 с.

5. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія / пер. з нім Вахтанга Кебуладзе. Київ : Дух і літера, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2018. 544 с.

Платформи та сервіси дистанційного навчання: Moodle: дистанційний курс «Філософії освіти і науки»

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=598>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософсько-факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.htm>

2. В.О.Огнев'юк. Освітологічний дискурс. Режим доступу:

http://www.nbu.gov.ua/e-journals/osdys/2010_1/10ovoio.pdf. 4.

3. Освіта України в ХХІ столітті: проблеми та перспективи розвитку [Електронний ресурс]. Режим доступу :<http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=46734>.

4. Сидоренко О.П. Філософія науки. Режим доступу

<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://osau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/Kurs-lektsij-Filosofiya-nauky.pdf>

5. Хоменко Г. Філософія освіти: навчальний посібник, 2021 р. Режим доступу

https://www.academia.edu/48849205/%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA

мультимедійна апаратура, комп'ютер (ноутбук), бібліотечні фонди.

Теми

Тема1. Філософія освіти як галузь філософії

	<p>1.1. Філософія освіти як дослідницька область філософії. 1.2. Структура філософії освіти, її предмет, завдання 1.3. Функції філософії освіти. Тема 2. Феномен освіти в історико-філософському дискурсі 2.1. Освітні ідеї у філософії Античності. 2.2. Філософи Середніх віків та доби Відродження про мету освіти та виховання людини. 2.3. Освітні ідеї від новочасової метафізики до некласичної філософії. 2.4. Вітчизняна освіта у філософії та історії. Тема 3. Освіта як соціокультурний феномен 3.1. Соціокультурний контекст освіти. 3.2. Освіта як соціальний інститут та інститут соціалізації особистості. 3.3. Освіта як педагогічний процес. Тема 4. Феномен особистості і філософське осмислення можливостей освіти 4.1. Філософське <u>осмислення</u> співвідношення в людині природного і соціального. 4.2. Предметно-практична діяльність як засіб спеціальної педагогічної корекції (на прикладі сліпоглухоти). Тема 5. Наука як соціокультурний феномен 5.1. Наука як предмет філософського <u>осмислення</u>. 5.2. Наука як соціальний інститут. 5.3. Наука та цінності техногенної цивілізації. Тема 6. Виникнення науки і основні стадії її розвитку 6.1. Генеза науки. Наука як дослідження. 6.2. Класична наука як сутнісне явище Нового часу. 6.3. Особливості некласичної і постнекласичної науки. 6.4. Основні моделі розвитку науки. Тема 7. Наукове пізнання 7.1. <u>Пізнання</u> як предмет філософського <u>аналізу</u>. 7.2. <u>Проблема</u> наукової істини. 7.3. Специфіка, рівні і форми наукового <u>пізнання</u>. Тема 8. Методологічний арсенал науки 8.1. <u>Поняття методу</u>. Класифікація <u>методів</u> наукового <u>пізнання</u> та їх характеристика. 8.2. Діалектика як провідний метод філософського пізнання. 8.3. Сучасна методологія наукового пізнання.</p>
<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p>Словесні методи: інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-прес-конференції, візуалізовані лекції, бінарні лекції, лекції з помилками (лекції-провокації), лекції-дискусії, відеолекції, лекції з паузами), евристична бесіда (система заздалегідь визначених запитань, які сприяють активному засвоєнню студентами системи фактів, нових понять та закономірностей) тощо; Практичні методи: практичні заняття (виконуються практичні вправи за певним зразком), навчальні дискусії по проблемах, робота в малих групах, мозкова атака, робота в парах; Наочні методи: методи спостереження, ілюстрації, демонстрації; Робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату; Відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані та ін.; Самостійна робота: тестові, контрольні завдання, написання есе, перегляд відеолекцій тощо.</p>

Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»	<p>Здобувачі опрацьовують теоретичний матеріали лекцій та презентацій; готуються до практичних занять.</p> <p>Види роботи здобувачів:, робота над доповіддю, есе, науковим повідомленням, робота в парах, у групах, тематичні дебати, „мозкові штурми” тощо.</p>
Оцінювання	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i></p> <p>Види: поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (залік).</p> <p>Методи: усне опитування, письмові роботи.</p> <p>Форми: індивідуальна та фронтальна перевірка.</p> <p>Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобутій кваліфікації в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи у „ДДПУ” (http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf)</p> <p><i>метод усного контролю:</i> основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване, усний контроль (під час опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему та ін.); 2) <i>метод письмового контролю</i> (контрольне завдання, тест у письмовій формі, есе, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді тощо); 3) <i>метод тестового контролю</i>; 4) <i>комбінований контроль; презентація СРС.</i></p> <p>Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.</p> <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних робіт.</p> <p>Оцінювання результатів навчання здобувачів, отриманих під час практичного заняття, здійснюється за такими критеріями: під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття; під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття; у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні.</p> <p>Дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.</p> <p>Заліки складаються здобувачами на останньому занятті та в період екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом. Терміни проведення екзаменаційних сесій визначаються графіком освітнього процесу. ДДПУ може встановлювати здобувачам індивідуальні терміни складання екзаменів у разі поважних причин.</p> <p>Сумарна мінімальна кількість балів, яку необхідно набрати студентові для отримання позитивної оцінки «зараховано» 60 балів. При цьому межа незадовільного навчання становить 59 балів.</p>

Фактична кількість балів, отримана студентом за результатами поточного контролю та підсумками контрольного заходу, переводиться в державну оцінку за такими критеріями:

- оцінка «зараховано» (90-100 балів) виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, наявного в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені питання, уміння застосовувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань;
- оцінка «зараховано» (89-75 балів) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності;
- оцінка «зараховано» (60-74 балів) виставляється за посередні знання навчального матеріалу, недостатньо аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень під час виконання практичних завдань;
- оцінка «незараховано» з можливістю повторного складання екзамену (26-59 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань;
- оцінка «не прийнято» з обов'язковим повторним вивченням модуля (навчальної дисципліни) (0-25 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися під час виконання практичних завдань, незнання основних фундаментальних положень.

**Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами
(денна форма навчання)**

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	2	0,5	5	2	6	5
T2	2	0,5	5	2	6	6
T3	2	0,5	5	2	6	5
T4	2	0,5	5	2	7	5
T.5	2	0,5	5	2	6	5
T.6	2	0,5	5	2	6	5
T.7	2	0,5			6	5
T.8	2	0,5	5	2	6	6
Разом	16	4	35	14	49	42

Політика щодо дедлайнів та перекладань, академічної доброчесності, відвідування: перездача та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>), Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДДПУ

(<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>)

Політика щодо:

дедлайнів та перекладання: роботи, які здаються із порушенням термінів

	<p>без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p> <p><i>академічної доброчесності:</i> письмові роботи перевіряються на наявність плагіату та допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%;</p> <p>списування заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.</p> <p><i>відвідування:</i> відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, друга вища освіта) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Навчальну дисципліну «Філософія освіти і науки» розроблено відповідно до потреб та особливостей кожного здобувача, ураховано персоналізовані траєкторії навчання; у процесі вивчення даного курсу здобувач стає обізнаним у глибинних зрушеннях, які відбулися у сучасній освіті і науці, розуміє науку як спосіб критичного аналізу, осмислення найбільш вагомих сучасних проблем і процесів; вивчення даного курсу передбачає розвиток здатності здобувачів розуміти сучасні теорії свідомості, норми - аномалії тощо, знати суспільне благо і знаходити шляхи його реалізації, дотримуватися етичних норм академічної доброчесності в науково-педагогічній діяльності тощо, вивчення курсу сприяє формуванню соціальних навичок (soft skills).</p>

Скиртач В.М.,
канд.філос.наук, доцент